

Svar (7/11 86):

Landbrugsministeren (Britta Schall Holberg):

Ifølge oplysninger fra Statens Planteavlsvforsøg er der siden 1971 gennemført systematiske drænvandsundersøgelser. De pågældende undersøgelser er senest indgået i Landbrugsministeriets og Miljøministeriets beregninger i forbindelse med NPO-redegørelsen.

Der konstateres i undersøgelserne årsvariationer i afstrømmende kvælstofmængder og mindre svingninger i kvælstofkoncentrationen.

På baggrund af de 15 års gennemførte drænvandsundersøgelser kan der ikke dokumenteres et statistisk sikkert fald i kvælstofindholdet, men der kan heller ikke konstateres en stigning ifølge de af Statens Planteavlsvforsøg gennemførte undersøgelser.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af lovforslag nr. L 70:

Forslag til lov om videregående teknikeruddannelser m.v.

Af undervisningsministeren (Bertel Haarder).

(Fremsat 30/10 86).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Nørgaard-Sørensen (S):

Når jeg nu om lidt kommer med nogle kritiske betragtninger over lovforslaget, dets indhold og bemærkningerne til det, er det magtpåliggende for mig allerede nu at understrege, at i Socialdemokratiet er vi principielt helt enige i det gode ved at få et lovgrundlag for de videregående teknikeruddannelser, således at vi ikke har en række uddannelser, der faktisk kører på grundlag af bekendtgørelser. Det i sig selv er naturligvis en god ting.

Vi anerkender også fuldt ud behovet for, at der satses stærkt på disse uddannelser gennem dels en øget kapacitet, dels udvikling af nyuddannelser, herunder også forkurser af forskellig karakter. Men det er jo ikke nødvendigvis det, der står i dette lovforslag.

Vi har altså vore betænkeligheder ved dele af lovgivningen og ved de forudsætninger

eller mangel på samme, som ministeren antyder i bemærkningerne.

Vi er, ligesom ministeren siger det i bemærkningerne, tilhængere af at synliggøre uddannelsesmulighederne for ansøgerne. En lovgivning med det formål er naturligvis i sig selv et gode.

Men dette lovforslag indeholder også nogle elementer, der ikke kun synliggør. Der bør være klare sammenhænge i vort uddannelses-system, ikke blot mellem nyoprettede tekniske forkurser og efterfølgende uddannelser, men en synlig sammenhæng, der strækker sig fra de grundlæggende erhvervsuddannelser til de videregående teknikeruddannelser.

Derfor er vi ærlig talt lidt forbavsede over, at ministeren nu fremsætter dette forslag, samtidig med at der foregår et løbende reformarbejde i det såkaldte Nordskov-udvalg, et arbejde, der forhåbentlig skulle give basis for en egentlig reform af de grundlæggende erhvervsuddannelser.

Alligevel siger undervisningsministeren f.eks. i bemærkningerne til lovforslaget, at hovedadgangsvejene til de videregående teknikeruddannelser fortsat skal være efg, lærligeuddannelserne osv.

Men ministeren ved godt, at det ikke nødvendigvis bliver resultatet af reformarbejdet. Ministeren ved også godt, at vi i Socialdemokratiet er tilhængere af et enstrenget fagligt uddannelsessystem. Vi mener, det vil være naturligt at starte her – ved begyndelsen så at sige – for derefter at diskutere overbygningerne.

Men da Nordskov-udvalget ikke er færdigt endnu, står vi altså nu og diskuterer en lovgivning om videregående uddannelser uden endnu at vide eller ane, hvilke ændringer de grundlæggende erhvervsuddannelser kommer ud for, og det er en absolut mangel. Det er nemlig ikke nødvendigvis det samme som at synliggøre, når det sker på den måde; det kan lige så godt medføre uoverskuelighed.

Det betyder som sagt ikke, at vi er uenige i behovet for en lov om videregående teknikeruddannelser, men lad os dog prøve at se det i den større sammenhæng.

Lovforslaget indeholder også noget spændende, bl.a. i spørgsmålet om udviklingen af nye uddannelser. Ligeledes er den foreslåede styringsmodel med teknikerråd og teknikerudvalg, undervisningsudvalg osv. interessant.

[Nørgaard-Sørensen]

Jeg vil imidlertid allerede nu sige, at vi i udvalget ønsker en nøjere analyse af sammensætningen af de pågældende organer, ligesom vi mangler en garanti for, at der vil foregå en egentlig uddannelseskoordinering inden for samme uddannelsesområder med henblik på en vis ensartethed i krav, niveauer osv. på landsplan.

Endelig – og det skal være min slutbemærkning – må vi betegne ministerens bemærkninger på side 5 og 6 angående forslaget økonomiske og administrative konsekvenser for lige lovlig luftige. Vi får en smule at vide om den skønnede kapacitet, men til gengæld får vi intet at vide om behovet for udstyr og lokaler, ud over at man nok skal bruge lidt mere. Om behovet for læreruddannelser og udviklingen heraf siges der intet konkret.

Endelig får vi den overraskende oplysning, at merbevillingsbehovet kan man jo altid kigge på i forbindelse med finansloven for 1988.

Det er ærligt talt lidt løst i fugerne. Derfor synes lovforslaget heller ikke helt velforberedt.

Men vi går altså til udvalgsarbejdet med det synspunkt, at der er behov for en stærk udvikling inden for dette uddannelsesområde, at vi bør se de videregående teknikeruddannelser i sammenhæng med de grundlæggende erhvervsuddannelser, at vi bør nøje analysere de foreslåede styringsmekanismer for at sikre ensartede krav og niveauer i beslægtede uddannelsesområder, samt at vi bør være langt sikrere på de økonomiske og administrative konsekvenser, end vi er med forslaget meget, meget løse bemærkninger.

Merete Aarup (KF):

Særlig i disse år med den rivende teknologiske udvikling stilles der krav både til arbejdsstyrke og til de fremtidige uddannelsesstilbud.

Lovforslaget åbner for nogle spændende muligheder, der kan give en dynamisk og fleksibel teknikeruddannelse, samtidig med at tilbudene skræddersys til de lokale virksomheders behov for medarbejdere.

Lovforslaget peger på, at udbygningen af teknikeruddannelserne primært skal ske inden for områder i vækst. Det er da også godt, men samtidig må vi jo også erkende, at

skal områderne have vækstmuligheder, må der også være uddannelsesstilbud inden for en overskuelig afstand.

Den konservative gruppe er meget tilfreds med, at vi nu får et selvstændigt lovgrundlag for de videregående teknikeruddannelser i lighed med grundlaget for lærlinge-, efg- og teknikumingeniøruddannelsen.

Vi håber ikke, at den revision, der finder sted for de grundlæggende erhvervsuddannelser, kan komme til at betyde en eventuel udskydelse af lovforslag nr. L 70's ikrafttrædelse 1. august 1987, når lovforslaget skal ses i sammenhæng med denne revision.

Med den forventede fordobling af medarbejdere med tekniske kvalifikationer inden for de kommende 10 år finder vi det meget positivt, at hele dette område synliggøres og dermed forhåbentlig tiltrækker flere ansøgere – også Danmarks intelligensreserve: kvindene.

Det nye uddannelsesstilbud, tekniker- og ingeniørforkursus, TIF, er et godt supplement til de kendte faglige grundlæggende uddannelser, lærlingeuddannelse eller grundlæggende teknikeruddannelse og htx.

Vi finder også, at forslaget om uddannelser på konstruktørniveauet er en god nyskabelse, samtidig med at uddannelserne kan gennemføres som deltidsuddannelser.

Det spændende bliver, om de tekniske skoler kan skaffe lærerkræfter til denne omstilling, men her forventer vi at der må ske et samarbejde med de lokale virksomheder. Teknikerrådet og teknikerudvalgenes arbejde og sammensætning vil få stor betydning for, at de nye tanker kan blive ført ud i livet.

Vi er tilfreds med, at loven har en forsøgsbestemmelse med, og går ud fra, at ministeren vil afsætte rammebevillinger til dette formål.

Lovforslaget lægger op til et tæt og godt samspil mellem de tekniske skoler og det private erhvervsliv, og vi håber, der kommer et frugtbart samarbejde ud af dette, og at de økonomiske konsekvenser også bliver indarbejdet i finanslovforslaget for 1988.

Den konservative gruppe anbefaler lovforslaget og tilsiger et godt udvalgsarbejde.

Hanne Severinsen (V):

En af de alleralvorligste flaskehalse inden for industrien og i den forbindelse også eks-

[Hanne Severinsen]

portindustrien har vist sig at være den meget store tekniker-mangel, og også i den offentlige sektor er der mangel på teknikere, som kan opfylde de nye arbejdsfunktioner. Der er derfor brug for både teoretisk og praktisk viden om ny teknik, og der er brug for uddannelser, hvor det indgår i nye kombinationer.

Men vi har jo efterhånden fundet ud af, at det faktisk er selve uddannelsessystemet, der er den væsentligste flaskehals, og derfor nedsatte undervisningsministeren i august 1985 Steffen Møller-udvalget med det formål at finde frem til, hvordan man kunne øge uddannelseskapa-citeten, og hvordan man kunne øge mulighederne for efter- og videreud-dannelse.

Det er godt, at vi nu kommer i gang med at få en særlig lovgivning på området, som kan sikre uddannelserne, smidiggøre dem og samtidig gøre dem synlige i uddannelsessystemet. Det er et område, der er i rivende udvikling, og vi må derfor være hurtige med vores opbygning, for det er også et område, hvor de unge har gode beskæftigelsesmuligheder.

Den lovgivning, som her fremsættes, tilstræber, at man får mulighed for at bygge videre på sin tekniske uddannelse og få en videregående faglig viden, som man kan kombinere med videreuddannelse på det tekniske område og konstruktørområdet.

Derudover vil der blive brug for tekniker- og ingeniørkurser, som skal sikre, at der bliver flere adgangsveje til uddannelserne. Som hjælp hertil skal vi nedsætte et teknisk råd og teknikerudvalg i mere lokal regi, og det er jo en af de nyskabelser, der er i lovforslaget. Vi er meget tilfreds med, at man tilsigter, at den centrale styring først og fremmest er en mål- og ressourcestyring. Hvad angår varighed og udformning i detaljer bliver der lokale muligheder for at afvige og finde på nye ideer, og det er vi meget godt tilfreds med.

Desuden lægger man i lovforslaget meget vægt på den individuelle rådgivning, som skal sikre, at de studerende når frem til det ønskede mål.

Vi kan fra Venstres side støtte dette forslag. Vi synes, det er et særdeles vigtigt lovforslag. Der er brug for de uddannelser, som forslaget lægger op til, og vi kan ikke komme hurtigt nok i gang.

Stillinger (SF):

Lovforslaget opfylder jo et længe næret behov for en egentlig lovgivning på teknikeruddannelsesområdet. Det havde måske været på sin plads, at man havde afventet reformudvalgets betænkning, men overordnet hilser SF lovforslaget velkommen.

Selve lovforslaget er jo en konsekvens af Steffen Møller-udvalgets betænkning fra juni 1986, og denne betænkning viste bl.a., at der i de kommende 10-15 år vil være et kraftigt stigende behov for teknikere og ingeniører. Man kan måske lidt højtideligt sige, at Danmark egentlig først anerkender teknologien og teknikerbegrebet med denne lov.

Loven er en rammelov, og det skal den vel være, men denne rammelov betyder så også, at man skal være endda særdeles opmærksom på, hvad der sættes inden for disse rammer.

For det første er det godt, at man etablerer et teknikerråd, hvor netop teknikerne har en fin repræsentation. Det tror jeg vil give en dynamik i teknikeruddannelserne, som er nødvendig. For det andet vil loven være med til, som det er blevet nævnt fra flere ordføreres side, at synliggøre teknikeruddannelserne over for offentligheden; teknikeruddannelserne er jo i dag nærmest en jungle at finde rundt i for potentielle studerende. For det tredje er det glimrende, at teknikeruddannelserne nu kommer i en naturlig sammenhæng med de øvrige erhvervsuddannelser. Og for det fjerde mener vi, at det er en positiv nydannelse at indføre de såkaldte TIF-kurser. Også dette vil være med til at gøre teknikeruddannelserne mere smidige og mere over-skuelige.

Når så alle disse roser er uddelt – og de er for så vidt velfortjente – må det være tilladt at fremkomme med nogle bemærkninger om enkelte punkter, hvor lovforslaget virker lidt uklart, men måske kan ministeren kaste lys over mørket her.

SF hylder jo ligesom ministeren det decentrale element, og derfor virker det også umiddelbart som en god idé at etablere undervisningsudvalg i tilknytning til de enkelte skoler. Men faren ved den udformning, som lovforslaget har på nuværende tidspunkt, er den, at der ikke er en formel kontakt og en formel dialog mellem på den ene side det centrale element, Teknikerrådet og tekniker-

[Stillinger]

udvalgene, og på den anden side det decentrale element, nemlig undervisningsudvalgene på de enkelte tekniske skoler. Man kan frygte, at den manglende formelle kontakt mellem disse to elementer vil kunne medføre tab af nyttig erfaringsudveksling begge veje og eventuelt manglende central opfangning af gode og spændende lokale uddannelsesforsøg. Men det kunne vel egentlig løses ved et par sætninger i lovforslaget.

Derudover virker det ulogisk, at ministeren fastholder, at efteruddannelsen af teknikere fremover fortsat skal ligge i lov nr. 271 af 6. juni 1985. Hvorfor dog ikke tage teknikerskridtet fuldt ud, havde jeg nær sagt, og lægge efteruddannelsen over i denne lov også?

Også efteruddannelsen af lærerne ved de tekniske skoler er uhyre vigtig, og derfor skal der også stilles ganske andre økonomiske midler til rådighed end de nuværende besparelser.

Foruden at det virker mest logisk, at man har efteruddannelsen og uddannelsen i samme lov, kan man frygte, at der ikke efter 1988 er flere penge til opfyldelse af lovens intentioner.

Jeg vil til slut anføre, at det er SF særdeles magtpåliggende, at sikre sig, at selve undervisningen på de tekniske skoler kommer til at indeholde en kraftig opprioritering af de almene fag. Men alt i alt vil jeg sige, at SF har sympati for lovforslaget og naturligvis vil medvirke positivt i udvalgsarbejdet.

Bente Juncker (CD):

Centrum-Demokraterne ser positivt på dette forslag, der er blevet til på grundlag af det arbejde, der er udført af Steffen Møller-udvalget. Den teknologiske udvikling har medført et øget behov i dansk erhvervsliv for personale med tekniske uddannelser. Disse tilrettelæggelsesmuligheder og deres udformning kræver fleksibilitet og hurtig omstillingsevne i takt med de nye behov, som hele tiden vil vise sig.

For at sikre en tilgang til disse uddannelser, der bedre vil kunne opfylde virksomhedernes behov, mener vi, det er på sin plads, at der vedtages en særlig lov herom. Det vil skabe opmærksomhed hos de uddannelsessøgende, og i uddannelsesvejledningen vil man uden tvivl lade videregående teknikeruddan-

nelser få en bedre placering, så resultatet vil blive en øget søgning. Dette forhold understøttes også derved, at de flest mulige grunduddannelser skal være adgangsgivende. TIF-kurserne vil herudover kunne bidrage til, at flere bliver i stand til at bygge videre på en grunduddannelse, og dermed vil mulighederne for en tilstrækkelig søgning blive forbedret.

Styringen af de omhandlede uddannelser bliver en målstyring i modsætning til en detaljstyring, hvor de tekniske skolars samspil med det lokale arbejdsmarked vil kunne medvirke til den ønskede fleksibilitet og hurtige omstillingsevne. Vi tror, at man med lovforslaget er nået frem til et system, der ikke fungerer for tungt, og som kan virke efter hensigten.

Endelig indeholder lovforslaget tanker om en række nye uddannelser på såkaldt konstruktørniveau som en overbygning på de videregående teknikeruddannelser. Herved skabes nye muligheder med en opbygning, der kan minde om et kinesisk æskesystem. Hidtil har kun byggeteknikerne kunnet overbygge deres uddannelser med en konstruktøruddannelse, og vi ser gerne, at også andre områder får tilsvarende muligheder.

Centrum-Demokraterne og Kristeligt Folkeparti mener, det er et godt lovforslag, ministeren her har fremsat, og vi kan støtte det.

Ole Vig Jensen (RV):

Flere ordførere har fremhævet, at en af dette lovforslags særlige kvaliteter er, at det skulle kunne synliggøre, hvad der faktisk menes med lovforslaget. Hvis det kunne brede sig til lovgivningen i al almindelighed, at det, vi skriver i lovene, kan synliggøres for befolkningen, baner vi nye veje med dette lovforslag.

Jeg tror i øvrigt, det er rigtigt, at lovforslaget har disse muligheder, og at det er en af kvaliteterne. Og når forslaget bl.a. bygger på den betænkning, som er kommet fra det såkaldte Steffen Møller-udvalg, så er lejligheden her også til at sige, at jeg synes, at netop den betænkning er et overordentlig godt bidrag til den videre uddannelsespolitiske debat; på mange måder kan den virke som en passende udfordring til os, der sidder med ansvaret herinde.

[Ole Vig Jensen]

Lovforslaget her kan Det Radikale Venstre, som mange andre har gjort det, støtte. At vi ad denne vej skulle kunne rekruttere væsentligt flere unge og for den sags skyld, som det siges, også flere erhvervsaktive til teknikeruddannelserne, er jo et af lovens vigtige formål, og jeg tror, at den måde, det er bygget op på, giver mulighed for, at det skulle kunne lykkes.

Jeg vil i den forbindelse ikke mindst fremhæve, at man søger at decentralisere administrationen af denne lov ved at lægge kompetence og beføjelser ud til lokale rådgivningsudvalg, hvori i øvrigt arbejdsmarkedets parter og skolernes bestyrelser bliver inddraget. Jeg tror, det er en rigtig måde at angribe tingene på, og vi har fra radikal side gennem længere tid talt om, at vi i hvert fald skal prøve det.

Jeg er for så vidt enig i det, som blev sagt af hr. Stillinger: at vi selvfølgelig skal passe på i denne decentraliseringsbestræbelse ikke at miste forbindelsen totalt til de centrale instanser. Men hvorfor skulle man ikke kunne forestille sig, at der kunne blive et udmærket samspil? Nu bryder vi altså disse nye veje, som vi i øvrigt gjorde det, da vi vedtog det, vi kalder efteruddannelsesloven. Også dér gennemførte vi jo en decentralisering. Jeg tror, det netop rummer mange muligheder for på en bedre måde at rekruttere unge til uddannelser.

Jeg er også helt opmærksom på, at det lidt senere kan skabe problemer, at ministeren har sat et arbejde i gang med en revision af de grundlæggende erhvervsuddannelser, og det kan jo være, der på et tidspunkt skal ske en tilpasning og justering. Det må vi så være indstillet på forholdsvis hurtigt efter, at loven her faktisk for alvor er begyndt at virke.

Jeg synes, det er rigtigt at fremhæve, som det er gjort af flere, at der er sagt meget lidt om økonomien i forslaget. Fra radikal side er vi ikke i tvivl om, at skal dette lykkes, skal der afsættes de nødvendige midler til udviklingsarbejde. Det tror vi er vigtigt. Og i den forbindelse vil der selvfølgelig være behov for også at sikre en læreruddannelse af et betydeligt omfang, hvis vi skal tilvejebringe et lærermateriale – hvis jeg må have lov til at sige det på den måde – som er anvendeligt på et felt, der er præget af meget stor dynamik. Men disse ting går jeg ud fra at undervisningsministeren er indstillet på at fremme.

Jeg vil føje til, at vi vil bidrage til, hvad der ønskes af ministeren: en hurtig vedtagelse. Vi tror nemlig, det er meget sundt, at vi giver dem, der skal forberede iværksættelsen af lovgivningen, god tid, og det kan vi netop gøre ved at vedtage dette lovforslag forholdsvis hurtigt. Det bidrager vi gerne til.

Pia Kjærsgaard (FP):

I et sundt samfund sørger erhvervslivet for selv at uddanne sine teknikere. Derved opnås mindst ressourcospild og den snedigste og mest effektive og hurtige tilpasning til de aktuelle behov.

Imidlertid har partierne herinde – for at købe stemmer til sig selv – ødelagt dansk erhvervsliv med verdenshistoriens tungeste skatte- og restriktionstryk. Derfor kan dansk erhvervsliv p.t. ikke klare sin uddannelsesopgave, og det er trist.

Netop nu har vi, fordi Folketinget ikke kan klare så forfærdelig meget, en så forfærdende stilling på udlandsgældsområdet, at vi har ekstra brug for i ekspresfart at dygtiggøre dansk produktion.

Med den hurtighed, hvormed den teknologiske viden eksploderer i disse år, skal der ofres langt større ressourcer på teknikeruddannelser end nogen sinde før, og i denne situation må staten så bruge kontanter for at klare situationen mindst dårligt, selv om staten ikke er særlig god til det eller har forfærdelig meget at øse ud af.

På det grundlag stiller Fremskridtspartiet sig positivt til det foreliggende lovforslag.

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

Jeg skal indledningsvis pointere, at også VS mener, at der skal et lovgrundlag til på dette felt. Hr. Stillinger fra SF sagde, at måske havde det været på sin plads at afvente revisionen af de grundlæggende erhvervsuddannelser. VS vil tage det dér »måske« langtvæk, det havde været på sin plads.

Når man skal se et lovforslag i sammenhæng med en revision af de grundlæggende erhvervsuddannelser, må man se den revision først, og VS mener, at man bør sige nej til at lovgive for de videregående teknikeruddannelser, før vi ved, nøjagtigt hvad der skal forandres ved de grundlæggende faglige uddannelser. De rygter eller forlydender, der har været fremme i pressen om, hvad man vil

[Elisabeth Bruun Olesen]

gøre ved de grundlæggende faglige uddannelser, tegner ikke alt for godt med halvering af basisåret osv. Hvis man ikke har den sammenhæng, mener vi, at loven bliver en i luften frit svævende størrelse uden den jordforbindelse, som de grundlæggende faglige uddannelser gerne skulle være.

VS mener, at de faglige uddannelser skal bevares som hovedadgangsveje, og vi ønsker ikke, at biveje bliver gjort til hovedveje. Vi siger ikke nej til, at der skal være biveje. De skal blot forblive biveje med en meget tyk streg under. Vi mener, at der i lovforslaget og også i Steffen Møller-betænkningen ligger tanker om at ændre på adgangsvejene eller give bivejene en større vægt, for at sige det på den måde.

Der skal flere teknikere til, og man siger, at da man ved, at halvdelen af de unge går i gymnasiet, må man tage dem derfra. Vi er uenige i den tendens. Vi mener faktisk, at der burde flere af de unge ind i de grundlæggende faglige erhvervsuddannelser, og at de burde gøres meget bedre, så de bliver tiltrækkende.

Vi er også uenige, hvis TIF-kurserne kommer til at erstatte det alment studieforberedende, som burde ligge i de faglige uddannelser. Det frygter vi, når man ser det her i sammenhæng med, at reformklubben i undervisningsministeriet har haft tanker om at skære efg-basis ned til et halvt år.

Vi ønsker at fastholde og forbedre de faglige uddannelser, og derfor skal der ske en opprioritering af det studieforberedende og almindendannende i de grundlæggende faglige uddannelser. Det skal alle have. Det skal ikke forbeholdes dem, der går videre i disse teknikeruddannelser. Det betyder selvfølgelig ikke, at vi er imod, at der skabes kurser for folk, der efter nogle år på arbejdsmarkedet ønsker at uddanne sig videre og derfor har behov for supplerende kurser.

Vi mener også, at det i lovforslaget burde præciseres klart og tydeligt, at der skal gøres en særlig indsats for f.eks. kvinder på de særlige TIF-kurser. Ellers frygter vi, at de tekniske skoler vil rette alle deres aktiviteter mod studenter, og dermed vil kvinder og arbejdsløse blive sorteper, godt nok med en formel mulighed for at komme ind på de videregående teknikeruddannelser, men uden en reel mulighed.

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Det er en fornøjelse at være minister, når et forslag, der er arbejdet så meget med som dette, får så god en modtagelse ved førstebehandling i Folketinget. Jeg vil gerne takke den stribe af ordførere, som har lovet deres velvillige medhjælp til, at vi kan få dette forslag hurtigt igennem de tre behandlinger her i Tinget.

Der er naturligvis stillet spørgsmål; der er også stillet nogle gode spørgsmål, som jeg synes vi skal have besvaret, før vi gør os færdige, og jeg vil gerne nævne et par af dem.

Den vigtigste indvending, der er fremført, går ud på, at vi burde afvente Nordskov Nielsen-udvalgets forslag til et nyt, enstrengt erhvervsuddannelsessystem. Det vil jeg fraråde. Jeg tror, vi skal gøre det på den måde, at vi siger, at teknikerloven er et tog, som nu er sat på skinner. Det har brug for en vis hastighed, for der er nogle mål, det tog skal nå, der er brug for de færdiguddannede, der er brug for at få sat det hele i gang.

Hvis det andet tog, Nordskov Niensens tog, kan nå at indhente dette tog i løbet af foråret, er det godt, men kan det ikke nå at indhente det, vil jeg fraråde, at man udskylder dette her på ubestemt tid, for det kan teknikeruddannelserne ikke være tjent med. Det vil skabe tvivl om, hvorvidt vi overhovedet er klar til at satse på disse uddannelser, og det vil, så vidt jeg kan se, gøre det vanskeligere at få den ekspansion, vi skal have, for vi vil ikke erkende strukturerne for det, som skal ekspandere, og vi vil heller ikke have den rette rådgivningsstruktur, når der ekspanderes.

Vi bør have oprettet denne struktur med Teknikerrådet, teknikerudvalgene og undervisningsudvalgene. Vi har brug for at få det oprettet. Vi har brug for at få det bragt i orden. Vi har brug for at få sat penge af; det er blevet sagt fra flere sider, bl.a. af hr. Ole Vig Jensen, og det er rigtigt. Der er brug for, at vi ikke skaber en fornemmelse af, at vi tøver, og at denne sag bremses, fordi vi ikke rigtig kan blive enige om det.

Hr. Tinning og hr. Stillinger spurgte, om der ikke burde være lidt kontakt mellem den lokale og den centrale rådgivning. Det, der foreslås, er følgende: alt, hvad der laves centralt, alt, hvad der besluttet centralt, skal sendes til høring centralt i Teknikerrådet og i

[Undervisningsministeren]

teknikerudvalgene. Alt, hvad der besluttes decentralt, skal vi have til høring i undervisningsudvalgene.

Jeg mener ikke, at der derudover er brug for at formalisere en kontaktskabende virksomhed, for det er meningen, at skolerne lokalt skal have visse muligheder for at gå deres egne veje. Det tror jeg vil være meget klogt, for det vil øge fornemmelsen af, at der er brug for et samarbejde mellem virksomheder og skole.

Hvad angår finansieringen af de kurser, der ligger efter teknikeruddannelsen, vil jeg stærkt anbefale, at vi lader denne finansiering følge mønsteret fra loven om efteruddannelse, for disse kurser skal være meget branchespecifikke, meget virksomhedsrettede. De skal kunne justeres på kort tid, fra år til år. Derfor vil det være dumt at lægge dem i snærende centralistiske bånd. Lad os i stedet lade disse kurser være fleksible, og lad os til gengæld bevare en betydelig virksomhedsbetaling.

Jeg mener af principielle grunde også, at det er klogt at indføre og bevare et betalingsprincip her. Der er en kolossal tendens til, at uddannelser, som tidligere har været betalt af virksomhederne, nu betales af det offentlige, og vi ser i disse år, hvordan virksomheder, der tidligere klarede sig med efg-elever, nu vil have elever med højere handelseksamen, og den regning skal det offentlige betale. Tilsvarende vil virksomheder, der hidtil har klareret sig med faglærte, nu have teknikere, og det skal det offentlige betale.

Et eller andet sted tror jeg det vil være klogt af os alle sammen at vi sætter en grænse og siger: her må vi ændre vanerne, vi må i højere grad skabe en uddannelseskultur i dansk erhvervsliv, og den bidrager vi til ved at skrive i loven, at der kræves et virksomhedsengagement, når vi kommer forbi et vist punkt.

Mere er der ikke brug for at sige, synes jeg. Jeg vil endnu en gang takke for den overordentlig positive modtagelse, der har været. Man kan sige, at hvis vi ikke havde diskussionen om, hvorvidt det skulle følge Nordskov Nielsen-udvalget eller ej, så var der massiv enighed, men jeg fornemmer også på debatten, at der er et flertal i Folketinget, endda et klart flertal, som ikke synes, vi skal vente på Nordskov Nielsen-udvalget, men som til gengæld ligesom jeg naturligvis ikke

har noget imod, at Nordskov Niensens tog indhenter dette tog, hvis blot vi kan være sikre på, at dette her bliver vedtaget, før vi holder sommerferie.

(Kort bemærkning).

Nørgaard-Sørensen (S):

Ministeren benyttede en ny sprogbrug, en fut-fut-sprogbrug eller sådan noget lignende, taget fra jernbaneglosebogen. Han sagde, at vi ikke kunne afvente hr. Nordskov Nielsen, for det drejer sig om at sætte teknikertoget på skinner, så det kan nå sine mål. Så måtte Nordskov Nielsen-toget komme lidt senere.

Det, der er problemet for os, er, at når vi ikke ved, hvad Nordskov Nielsen-udvalget kommer med, det indhold, det kommer med, så kan vi godt forestille os, at det måske ikke helt vil være i overensstemmelse med det, vi vedtager, hvad angår de videregående teknikeruddannelser. Det, der faktisk er baggrunden for vore bemærkninger om at afvente Nordskov Nielsen-udvalget, er at forebygge et togsammenstød mellem de to udvalgs tog – som undervisningsministeren nu beskrev det.

Vi synes faktisk også, at ministeren skulle gøre sig nogle større anstrengelser for, at Nordskov Nielsen i det hele taget kunne nå toget. Det vil være væsentligt i den her forbindelse, og det synes vi ærligt talt ikke ministeren gør med disse meget flotte bemærkninger.

Det har den alvorlige baggrund, at det ikke bare er Socialdemokratiet, der synes, at det er mærkeligt, at man ikke kan afvente Nordskov Nielsen-udvalgets betænkning. Det er der mange andre der gør. Jeg vil gerne spørge ministeren: hvem er det, der har anbefalet ministeren, at dette lovforslag om videregående teknikeruddannelser skulle fremsættes netop nu? Hvem har frarådet det? Det ved jeg der er mange der har, men det kunne være meget interessant at høre ministeren selv bekræfte, hvem der har frarådet det. Det tror jeg at mange fra faglige organisationer, mange, der har med faglige uddannelser at gøre, har gjort, lærerorganisationer osv. osv., og det synes jeg ministeren burde have lyttet lidt til.

Det er ikke et spørgsmål om at trænerne en sag. Det er et spørgsmål om at forsøge at se

[Nørgaard-Sørensen]

vort uddannelsessystem i sammenhæng, så det ikke kommer stykkevis og delt.

(Kort bemærkning).

Stillinger (SF):

Jeg har lige to spørgsmål til ministeren. Det ene er: finder ministeren ikke, det kan være en fare, at man ikke har en formel forbindelse mellem Teknikerrådet og teknikerudvalgene på den ene side og undervisningsudvalgene ved de tekniske skoler på den anden side? Kan der ikke være fare for, at der forsvinder nogle gode tanker, nogle gode ideer, i glømselen, fordi man ikke har forbindelse mellem disse to instanser? Jeg vil i hvert tilfælde anbefale ministeren, at han tager det med i sine overvejelser og laver denne tilkobling, således at man ikke mister nogle gode ting. Det er den ene ting.

Den anden ting er hensynet til efteruddannelsen. Jeg synes, det var meget rigtigt, hvad hr. Ole Vig Jensen sagde: at der virkelig skal penge på bordet til efteruddannelse og vedligeholdelse af lærernes uddannelse – lærerne på de tekniske skoler. Der bliver et vældigt behov for det. Det har ikke set for godt ud i de sidste år med hensyn til økonomien i videreuddannelsen af lærerne på de tekniske skoler, men vi har næsten ministerens ord for, at det sker der heldigvis en masse godt med, og det kan kun glæde SF.

Med hensyn til efteruddannelsen af teknikerne kunne man måske overveje at klare problemet. Jeg synes, det er en dårlig idé, at man i forslaget fortsat vil have det liggende under lov nr. 271 om efteruddannelse, for der er ikke nogen garanti for, at der vil være penge til efteruddannelse af teknikere i 1988 og 1989; det skal jo vedtages fra år til år. Havde man det med i loven, var man sikker på, at der skulle afsættes penge til videreuddannelse. Kunne man ændre bare en lille ting, nemlig klausulen ved EUT-ordningen, altså efteruddannelse af teknikere, hvor der står »fortrinsvis tekniske assistenter og tekniske tegnere«, ville problemet måske være løst.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

Nu er der jo snakket meget om tog. Jeg tror, at forskellen ligger i, hvor mange tog

der skal være. Ministeren gav klart udtryk for, at der skulle være to tog, og så måtte man jo se, om det grundlæggende faglige uddannelsestog kunne nå dette tog, som ønskes ud at køre allerede nu. VS mener nok, at der kun skal være ét tog, men at det skal forlænges, sådan at man forlænger de faglige grunduddannelser med denne lov om de videregående teknikeruddannelser, lige netop fordi vi mener, at teknikeruddannelserne skal bygge på de grundlæggende faglige uddannelser.

Vores frygt går på, om togene i virkeligheden – på den måde, ministeren skitserer det – ikke kommer til at køre i hver sin retning og aldrig nogen sinde når hinanden. Vi kan nemlig godt frygte, at hvis man nu vedtager, f.eks. at TIF-kurserne, som der åbnes for i lovforslaget, også skal indeholde det alment studieforberedende, så har man ligesom skippet et tog med det, så siger man, at det tog, der skal starte senere, slet ikke behøver det, fordi det allerede er i det første tog. På den måde vil man forringe det alment studieforberedende i de faglige uddannelser, og det mener vi ville være katastrofalt. Det er såmænd ringe nok endda.

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Når jeg brugte et tog som billede, skyldtes det sandsynligvis de forsidebilleder, man kan se i de fleste dagblade i dag angående et tog til Bratislava, som vel også er årsagen til, at vi ikke skal forlænge denne debat alt for meget.

Hr. Nørgaard-Sørensen spurgte, hvad det er for mennesker og interesser, der ønsker dette gennemført hurtigt. Ja, det er bl.a. den relevante arbejdstagerorganisation, Teknisk Landsforbund, og mig bekendt også de relevante arbejdsgiverorganisationer, og dem plejer hr. Nørgaard-Sørensen jo at lægge megen vægt på.

Vi kan i ministeriet ikke se, at der skulle blive noget sammenstød mellem de to rammelovgivninger, der er tale om. Når vi når frem til udvalgsbehandling og anden og tredje behandling af dette lovforslag, vil vi vide betydelig mere om, hvorledes rammelovgivningen for erhvervsuddannelserne tegner sig. Til den tid vil jeg sandsynligvis kunne afgive et beroligende svar til udvalget om, at i det, der tegner sig i dette udvalgsarbejde, er der

[Undervisningsministeren]

ikke noget, som strider imod det, der står i dette lovforslag. Derefter vil vi med sindsro kunne lade dette tog køre fra stationen i sikker forvisning om, at det ikke vil støde ind i det andet tog eller på nogen måde genere dets kørsel.

Til hr. Stillinger vil jeg blot sige, at der er ingen, der forhindrer, at Teknikerrådet og teknikerudvalgene holder sig tæt orienterede om, hvad der foregår lokalt. Jeg mener, det ville være meget vigtigt, at der sker en gensidig orientering og en gensidig inspiration. Et af formålene med, at man skal kunne gå nye veje lokalt, er, at det skal kunne inspirere andre, for der bliver jo ingen inspiration, hvis ikke man taler sammen og registrerer, hvad der foregår. Mon ikke vi kan løse det på den måde?

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af lovforslag nr. L 73:

Forslag til lov om ændring af lov om handelshøjskoler og handelshøjskoleafdelinger. (Betalingsordning for HD- og ED-uddannelserne).

Af undervisningsministeren (Bertel Haarder).

(Fremsat 4/11 86).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Erling Olsen (S):

Lige så god en idé det er at opretholde den frie adgang til de to uddannelser, lige så dårlig en idé er det at sikre midlerne dertil ved at lade eleverne betale henholdsvis 4.500

kr. og 1.500 kr. for adgangen til disse uddannelser, selv om man har en fornemmelse af, at de fleste nok vil få pengene godtgjort af deres arbejdsgivere, hvis de går pænt op og spørger om det.

Vi vil ikke afvise, at arbejdsgiverfinansiering kan komme på tale, men i så fald må det være en almindelig afgift på arbejdsgiverne, sådan at den, der ønskes uddannelsen, ikke skal op og spørge sin arbejdsgiver, om han må have lov at tage den. Derfor kan vi ikke støtte lovforslaget i dets nuværende form.

Kirkegaard (KF):

Det er meget uheldigt, hvis det skulle blive nødvendigt at gennemføre adgangsbegrænsning på uddannelsesområder med særdeles gode beskæftigelsesmuligheder, og HD- og ED-uddannelserne er typiske eksempler på sådanne områder. På denne baggrund kan vi anbefale forslaget.

Hanne Severinsen (V):

Der har været et meget stort pres på handelshøjskolerne i disse år, og det er ikke så underligt, for der er mange af disse uddannelser, der er særdeles gode, og hvor der også er gode beskæftigelsesmuligheder. Derfor vil det være urimeligt over for alle dem, som begynder studiet nu, hvis man indførte adgangsbegrænsning, og det er vi nødt til, hvis vi skal undgå alt for store udgifter.

Eftersom adgangsbegrænsning absolut ikke er vores livret og vi synes, at på det her område ville det være helt forkert, mener vi, at den eneste løsning er den her foreslåede, nemlig at man selv skal betale en vis del af uddannelsen, og derved får vi mulighed for at undgå adgangsbegrænsning.

Da der desuden er tale om en elevgruppe, som allerede har et job, og som supplerer deres uddannelse ved siden af, vil de have mulighed for at få refunderet deres udgifter af deres arbejdsplads. Derfor mener vi, at den foreslåede ordning er en glimrende løsning på et problem, som vi skal have løst.

Stillinger (SF):

Det er ikke den samme positive holdning vi har til det her forslag, som til det foregående.